

Rezime izvještaja guvernera – april 2022.

U Izvještaju guvernera za april 2022. godine dat je prikaz ključnih aktivnosti Centralne banke na realizaciji ciljeva i zadataka definisanih Politikom Centralne banke Crne Gore u 2022. godini, na mjesečnom nivou.

Aktivnosti Centralne banke sprovedene u aprilu realizovane su u skladu sa planiranim obavezama utvrđenim Programom rada Centralne banke za 2022. godinu.

Prema preliminarnim podacima MONSTAT-a, u 2021. godini, shodno kvartalnim procjenama, ostvaren je realni rast BDP-a od 12,4%, u odnosu na 2020. godinu. U prvom kvartalu 2022. godine, zabilježen je realni rast od 7,2% na isti kvartal 2021. godine.

Potrošačke cijene su u aprilu 2022. godine u odnosu na prethodni mjesec veće za 1,9%, a u odnosu na april prethodne godine za 11,2%.

Industrijska proizvodnja je, prema preliminarnim podacima MONSTAT-a, u prva četiri mjeseca 2022. godine u odnosu na isti period prethodne godine zabilježila pad od 9,5%. Pad proizvodnje je realizovan u sektoru snabdijevanja električnom energijom, gasom i parom od 23,9%, dok je rast ostvaren u sektoru prerađivačke industrije od 5,5% i sektoru vađenja ruda i kamena od 3,6%.

Broj dolazaka turista u kolektivnom smještaju u prva četiri mjeseca 2022. godine iznosio je 156.075, što je za 171,93% više u odnosu na uporedni period prethodne godine. U istom periodu ostvareno je 427.681 noćenja, što predstavlja rast od 197,33%.

Prema preliminarnim podacima MONSTAT-a, prevoz putnika u prva tri mjeseca 2022. godine, u odnosu na isti period 2021. godine bilježi značajan rast u svim vidovima saobraćaja: u željezničkom za 85,29%, drumskom za 47,10% i prevozu putnika na aerodromima za 158,97%.

Prema preliminarnim podacima MONSTAT-a, građevinarstvo je u prva tri mjeseca 2022. godine zabilježilo pad vrijednosti izvršenih građevinskih radova od 5,24% i pad efektivnih časova rada od 6,10% u odnosu na isti period 2021. godine.

Prosječan broj zaposlenih u aprilu 2022. godine iznosio je 217.520 lica, što je za 2,94% više u odnosu na decembar 2021. godine, i za 22,25% više u odnosu na

april 2021. godine. Broj nezaposlenih lica u Crnoj Gori je u aprilu 2022. godine iznosio 50.552 što predstavlja pad od 11,91% u odnosu na decembar 2021, a u odnosu na april 2021. godine pad od 10,42%.

Ukupan broj privrednih subjekata koji se u Centralnom registru privrednih subjekata vode kao aktivni, a koji u Centralnom registru transakcionih računa imaju aktivne račune na 30. 04. 2022. godine, bio je 53.439 od kojih je 15.690 ili 29,36% bilo u blokadi. U poređenju sa prethodnim mjesecom, broj blokiranih privrednih subjekata je manji za 0,15%, dok je u poređenju sa istim mjesecom 2021. godine rast iznosio 1,29%. Ukupan dug po osnovu kojega je izvršeno blokiranje računa privrednih subjekata je na kraju aprila 2022. godine iznosio 894,65 miliona eura, i bio je veći za 0,08% na mjesečnom nivou, a na godišnjem nivou 12,23%.

Od ukupnog broja blokiranih privrednih subjekata na 30. 04. 2022. godine (15.690) u neprekidnoj blokadi do 365 dana bilo je 1.519 privrednih subjekata čija blokada je iznosila 25.983.773,83 eura što čini 2,90% ukupnog iznosa blokade privrednih subjekata, dok je u neprekidnoj blokadi duže od 365 dana bio 14.171 privredni subjekt sa iznosom blokade od 868.671.094,65 eura što čini 97,09% ukupnog iznosa blokade privrednih subjekata.

Koncentracija duga na dan 30. 04. 2022. godine je bila relativno velika, jer se na 10 najvećih blokiranih privrednih subjekata (0,06% ukupno evidentiranih blokiranih privrednih subjekata), odnosilo 25,12% ukupnog duga po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa. Takođe, 50 blokiranih privrednih subjekata (0,32% ukupno blokiranih privrednih subjekata) učestvovalo je sa 46,62% u ukupnom dugu po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa.

Ukupna aktiva banaka na kraju aprila 2022. iznosila je 5,57 mlrd. eura, što na godišnjem nivou predstavlja rast za 899,23 miliona eura, ili 19,26%. U strukturi aktive dominantno mjesto zauzimali su krediti, koji su na kraju aprila 2022. godine iznosili 3.548,80 miliona eura i u odnosu na april prethodne godine ostvarili su rast od 7,69%, dok su ostvarili rast od 3,17% u odnosu na prethodni mjesec.

Kreditni banaka koji kasne sa naplatom (bez kamata i vremenskih razgraničenja) na kraju aprila 2022. godine iznosili su 186,10 miliona eura i u odnosu na april 2021. godine bilježe rast od 9,16%, dok su u odnosu na prethodni mjesec zabilježili pad od 7,27%. Nekvalitetni krediti (bez kamata i vremenskih razgraničenja) na kraju aprila 2022. godine iznosili su 220,28 miliona eura i činili su 6,21% ukupnih kredita. Na godišnjem nivou bili su viši za 21,15%, dok su u odnosu na prethodni mjesec zabilježili pad od 1,52%.

Depoziti u bankama u aprilu 2022. godine iznosili su 4.377,30 miliona eura i u odnosu na april 2021. godine bilježe rast od 25,60%, dok su u odnosu na prethodni mjesec zabilježili rast od 2,26%. Ukupan kapital banaka na kraju aprila 2022. godine iznosio je 615,34 miliona eura, i u odnosu na isti period prethodne godine bio je viši za 2,43%, dok je u odnosu na prethodni mjesec viši za 0,56%.

Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa na ukupno odobrene kredite na kraju aprila 2022. godine iznosila je 5,58%, i u odnosu na kraj aprila 2021. godine zabilježila je pad od 0,23 pp, dok je bila za 0,01 pp niža u odnosu na kraj prethodnog mjeseca. Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa na novoodobrene kredite u aprilu 2022. godine iznosila je 5,71%, i na godišnjem nivou bilježi pad od 0,20 pp, dok je bila za 0,27 pp viša nego u prethodnom mjesecu. Prosječna ponderisana efektivna pasivna kamatna stopa iznosila je 0,30% na kraju aprila 2022. godine i u odnosu na isti period prethodne godine bila je niža za 0,10 pp, dok je u odnosu na kraj prethodnog mjeseca zabilježila pad od 0,01 pp.

Obavezna rezerva banaka iznosila je 224,47 miliona eura na kraju aprila 2022. godine, i u odnosu na isti period prethodne godine bila je veća za 39,80 miliona eura ili 21,55%, dok na mjesečnom nivou bilježi rast od 3,20 miliona eura ili 1,45%. Tokom aprila 2022. godine sve banke su izdvajale i održavale obaveznu rezervu u propisanom iznosu. Od ukupnog iznosa izdvojene obavezne rezerve, na računu obavezne rezerve u zemlji izdvojeno je 62,88%, dok je na računima Centralne banke u inostranstvu izdvojeno 37,12%.

Bruto premija osiguranja je iznosila 34,87 miliona eura za prva četiri mjeseca 2022. godine. U njenoj strukturi dominiraju premije neživotnog osiguranja (82,18%), dok se ostatak odnosi na fakturisane premije životnog osiguranja (17,82%).

Ostvareni promet na Montenegroberzi tokom četiri mjeseci 2022. godine iznosio je 2,06 miliona eura; isti je ostvaren kroz 299 transakcija i u odnosu na isti period prethodne godine bio je manji 10,15 puta. Tržišna kapitalizacija na dan 30. 04. 2022. godine iznosila je 3.273,76 miliona eura, i na godišnjem nivou bilježi rast od 2,87%, dok na mjesečnom nivou bilježi rast od 2,21%.

Berzanski indeks MONEX, čija je vrijednost na kraju aprila 2022. godine bila 10.057,02 indeksnih poena, bilježi pad od 8,61% na godišnjem nivou, dok u odnosu na kraj prethodnog mjeseca bilježi rast od 1,46%. Indeks MNSE10 iznosio je 790,67 indeksnih poena i bilježi rast od 4,88% u odnosu na april prethodne godine, dok u odnosu na kraj prethodnog mjeseca bilježi rast od 1,52%.

Izvorni prihodi budžeta u prva četiri mjeseca 2022. godine, prema preliminarnim podacima Ministarstva finansija, iznosili su 598,55 miliona eura i bili su viši za 13,37% u odnosu na planirane, a za 21,53% u odnosu na uporedni period prethodne godine. Budžetski rashodi iznosili su 634,92 miliona eura i zabilježili su pad od 7,30% u poređenju sa planiranim i pad od 0,15% na godišnjem nivou. Budžetski deficit iznosio je 36,37 miliona eura i činio je 0,69% prognozirano godišnjeg BDP-a.

Prema podacima Ministarstva finansija, na kraju marta 2022. godine državni dug (bruto) je iznosio 4.064,40 miliona eura ili 76,59% BDP-a. Od toga, na unutrašnji dug se odnosilo 393,21 miliona eura ili 7,41% BDP-a, a na spoljni dug 3.671,19 miliona eura ili 69,18% BDP-a. Neto državni dug iznosio je 68,13% BDP-a.

U aprilu su nastavljene aktivnosti Centralne banke vezane za ispunjenje obaveza na putu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Između ostalog, ostvareno je učešće na konstituiivnoj sjednici radne grupe za pregovaračko poglavlje 32 – Finansijski nadzor. Takođe, održani su sastanci radnih grupa za poglavlja 4 – Sloboda kretanja kapitala, 9 – Finansijske usluge i 17 – Ekonomska i monetarna unija. U okviru bilateralne tehničke saradnje sa partnerskim centralnim bankama, realizovana je bilateralna posjeta Banci Slovenije, a teme koje su bile pokrivene se odnose na sprovođenje supervizorskih aktivnosti u skladu sa standardima Bazela III.

U cilju podsticanja i očuvanja zdravog bankarskog sistema, kontinuirano je nadgledano i analizirano stanje u bankarskom sistemu Crne Gore. Upravljanje međunarodnim rezervama vršeno je na principima likvidnosti i sigurnosti. Uspješno su izvršene i aktivnosti u vezi sa ulogom Centralne banke kao fiskalnog agenta. Raspoloživost RTGS i DNS sistema iznosila je 100% u aprilu.

Javnost je u skladu sa najvišim standardima transparentnosti pravovremeno informisana o aktivnostima, ciljevima i rezultatima rada CBCG, izdavanjem saopštenja i publikacija, putem veb prezentacija i nastupima u medijima. Centralna banka je nastavila da na svojoj internet stranici objavljuje podatke o pravnim licima i preduzetnicima čiji su računi blokirani u iznosu većem od 10.000 eura u neprekidnom trajanju dužem od 30 dana, u skladu sa usvojenim Zakonom o dopuni Zakona o platnom prometu.